

N:o 82.

Ank. till Riksd. kansli den 13 maj 1896, kl. 7 e. m.

Memorial, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

(R. A.)

Statsutskottet får härmed öfverlemnna förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret, hvilka afse: under innevarande Riksdag på riksgäldskontoret anvisade utgifter; på riksgäldskontoret anvisade kreditiv samt riksgäldskontorets upplåning.

De föreslagna §§ 13, 14, 15 och 16 grunda sig på bifall till statsutskottets utlåtanden:

n:o 18, angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende;

n:o 49, punkt II, om anvisande af medel för understödjande medelst lån af enskilda jernvägsanläggningar;

n:o 55, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af statsbidrag för ny reglering af viss del af Mariestad i följd af den staden år 1895 öfvergångna brand (jfr. äfven utskottets memorial n:o 79, punkt 7:o);

n:o 64, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af ett räntefritt lån för uppförande af ny läroverksbyggnad i Östersund (jfr. äfven utskottets memorial n:o 79, punkt 7:o).

De föreslagna §§ 18, 19 och 20 hafva sin grund i de gemensamma omröstningarna i anledning af statsutskottets memorial n:o 74, punkt III.

Ur § 41 angående riksgäldskontorets upplåning hafva utslutits de i paragrafen omförmälda, af föregående Riksdagar meddelade lånebemyndiganden, hvilka

numera blifvit till fullo verkställda, hvaremot i samma paragraf införts det lånebemyndigande, som af innevarande Riksdag bör lemnas riksgäldskontoret i följd af Riksdagens bifall till utskottets hemställanden i punkterna 5:o och 6:o af dess memorial n:o 79, angående statsregleringen för år 1897.

De föreslagna §§ 21 och 101 äro af samma innehåll som motsvarande paragrafer i nu gällande reglemente.

Utskottet hemställer,

att det nu öfverlemnade förslag till stadganden må af Riksdagen godkännas.

Stockholm den 13 maj 1896.

På statsutskottets vägnar:

Chr. Lundeberg.

2:o. Under innevarande riksdag på Riksgäldskontoret anvisade utgifter.

§ 13.

Innevarande års Riksdag har bemyndigat Fullmäktige i Riksgäldskontoret att tillhandahålla telegrafstyrelsen för *fortsatt utveckling af statens telefonväsende* ett lånebelopp af 750,000 kronor, att, i mån af behof och sedan detta för hvarje gång blifvit af Kongl. Maj:t pröfvadt, af telegrafstyrelsen i Riksgäldskontoret lyftas och, jemte ränta, motsvarande den ränteutgift, som genom berörda belopps öfverlemnande till telegrafstyrelsen Riksgäldskontoret förorsakas, inom tolf år från första lyftningsdagen återgäldas medelst afbetalningar i den mån telegrafverkets medel dertill lemna tillgång, dock så, att dylika afbetalningar böra en månad förut af telegrafstyrelsen för Riksgäldskontoret tillkännagifvas.

§ 14.

Till *låneunderstöd för enskilda jernvägar* har innevarande års Riksdag beviljat och ställt till Kongl. Maj:ts disposition ett extra anslag af 7,500,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1897 med 1,500,000 kronor årligen, dock så att belopp, som ej blifvit till utgående under ett af dessa år anvisadt, må för ett

efterföljande år af samma femårsperiod disponeras, egande Kongl. Maj:t att å detta anslag till understödande af nya, ännu ej påbörjade enskilda jernvägsanläggningar anvisa af Kongl. Maj:t beviljade understödsbelopp, att utgå i enlighet med följande villkor och bestämmelser:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas af Kongl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, hvilka jernväg skall beröra, varande det sökande bolaget skyldigt att godtgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga kontrollundersökningar, besigtningar, extra biträdens användande med mera dylikt, hvilka kunna af kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att det lånesökande bolaget, för att kunna erhålla statsunderstöd, skall vara skyldigt hos Kongl. Maj:t styrka, att det förfogar öfver ett kapital, som jemte statslånet är fullt tillräckligt till jernvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla och hvaraf minst så stor del, som motsvarar hälften af den beräknade anläggningskostnaden, bör utgöras af inbetaldt eller tecknad aktiebelopp eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott till jernvägsanläggningens utförande;

3:o) att låneunderstödet må utgöra högst hälften af anläggningskostnaden efter det fastställda kostnadsförslaget samt lyftas i mån af arbetets fortgång på sätt och å tider, som Kongl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande deraf, att inbetalningarna å den del af anläggningskapitalet, som bör utgöras af aktiekapital eller eljest utan återbetalningsskyldighet lemnadt tillskott, skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar; skolande härjemte en tiondedel af den beviljade låneförsträckningen innestå, till dess besigtning af jernvägsanläggningen blifvit i öfverensstämmelse med § 2 mom. 2 af Kongl. kungörelsen den 11 december 1874, angående ordningen för afsyning och besigtning af enskilda jernvägar och deras upplåtande för allmän trafik, förrättad, och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till banans öppnande för allmän trafik;

4:o) att i afseende å ifrågavarande försträckningar skall iakttagas:

a) att annuiteten beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, af hvilken annuitet först godtgöres ränta efter fyra och en half för hundra å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör afbetalning derå;

b) att anstånd med räntans erläggande må medgifvas för högst tre år, dock icke utöfver ett år från den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad; skolande beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd sålunda medgifves, till staten inbetalas, sedan genom de stadgade annuitetsliqviderna all öfrigt ränta, med hvilken anstånd icke beviljats, blifvit gulden och kapitalet godtgjordt, så att efter nämnda tids förlopp med annuitetens erläggande fortfares så länge, till dess äfven beloppet af den ränta, med hvars erläggande anstånd medgifvits, blifvit till staten inbetaldt; och

c) att kapitalafbetalning skall vidtaga tre år efter den dag, då, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande, jernväg senast skall vara färdig och för trafik öppnad;

5:o) att jernvägsanläggningen med alla dertill hörande byggnader och material, äfvensom all bolagets öfriga egendom, skall utgöra säkerhet för den af staten lemnade försträckning, och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla inteckning med förmånsrätt framför hvarje annan fordran i den jernväg, för hvars anläggning den ifrågavarande försträckningen beviljats; börande ej mindre, såsom vilkor för statslånets erhållande och tillgodonjutande, i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets jernväg med förmånsrätt för samma fordran framför hvarje annan fordran hos bolaget, än ock en tredjedel af det beviljade statslånet inestå, till dess inteckning med ofvan stadgad förmånsrätt i bolagets jernväg meddelats för förut lyftade andelar af lånet; hvarjemte ofvanberörda sista tredjedel ej må utbekommas, förr än inteckning för dess belopp med förmånsrätt framför hvarje annan fordran än statens blifvit i bolagets jernväg behörigen meddelad;

6:o) att Kongl. Maj:t skall insätta en med särskild instruktion försedd ledamot i direktionen för hvarje jernvägsbolag, som innehar lån af staten, och utse en revisor att deltaga uti granskningen af bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arfvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas af bolaget;

7:o) att hvarje jernvägsbolag, som erhållit statsunderstöd, skall vara skyldigt underkasta sig så väl de bestämmelser i fråga om samtrafik, hvilka Kongl. Maj:t kan finna godt för bolaget bestämma, som ock i öfrigt alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att hvarje sådant bolag, som nyss är nämnt, må, då Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, dels utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga mark, som står under dess omedelbara disposition, hvaremot, när fråga är om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning därför af bolaget bör lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, dels ock kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustägar, som kunna vara disponibla;

och åligger det Fullmäktige att behörigen tillhandahålla och utbetala de belopp, Kongl. Maj:t kan komma att å detta anslag anvisa.

§ 15.

För ny reglering af viss del af Mariestad i följd af den staden år 1895 öfvergångna brand har innevarande års Riksdag åt nämnda stad beviljat såsom bidrag till inlösen af mark, som erfordras till utläggning af gator, torg och andra allmänna platser, samt till bestridande af de med regleringens genom-

förande i öfrigt förenade kostnader, ett låneunderstöd af 150,000 kronor, att lyftas i riksgäldskontoret under år 1897, mot vilkor:

1) att stadsfullmäktige i stadens namn och på dess vägnar för lånesumman afgifva sin till riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2) att hvad af lånet icke blifvit hos riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1897 icke får derefter utbekommas;

3) att lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1900 års slut, hvarefter och intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort, fyra och sex tiondedels procent å dess ursprungliga belopp bör till riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter tre och sex tiondelar för hundra å det oguldna kapitalet först beräknas och afgår samt öfverskottet utgör kapitalafbetalning; samt

4) att inbetalning af den uti näst föregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas fyra och en half procent ränta från förfallodagen.

Till följd häraf åligger det Fullmäktige att till vederbörande behörigen utbetala nämnda lånebelopp; hvaremot, och enär detsamma blifvit i riksstaten för år 1897 uppfördt, riksgäldskontoret eger att af statskontoret utbekomma ersättning för beloppet, sedan det af riksgäldskontoret utbetalts.

§ 16.

Innevarande års Riksdag har, för uppförande af ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund, beviljat ett räntefritt lån af 15,000 kronor, med skyldighet för läroverket att af dess byggnadsfond i vederbörlig ordning återbetala samma lån med 500 kronor årligen under 30 år, samt anvisat lånebeloppet att utgå från riksgäldskontoret under år 1897; och åligger det i anledning häraf Fullmäktige att i vederbörlig ordning utbetala nämnda belopp; hvaremot och då detsamma blifvit uppfördt i riksstaten för år 1897, riksgäldskontoret eger att, sedan beloppet utbetalts, därför utbekomma ersättning af statskontoret.

4:o. På Riksgäldskontoret anvisade kreditiv.

§ 18.

Till följd af stadgandet i Regeringsformens 63 § har Riksdagen anslagit och till utbetalning från Riksgäldskontoret anvisat en *kreditivsumma* af sju millioner femhundredatusen kronor, för att *vid infallande krig* af Konungen lyftas, sedan han Statsrådet in pleno hört och Riksdagen sammankallat. Riksdagens å denna summa utfärdade förseglade anordning får ej förr brytas eller summan af Fullmäktige utbetalas, än sedan riksdagskallelsen blifvit i allmänna tidningarne kungjord.

§ 19.

Den *kreditivsumma*, som, enligt ofvan åberopade grundlagsstadgande, bör å Riksgäldskontoret anvisas för att, på sätt detsamma innehåller, under tiden mellan innevarande och nästkommande riksdag vara tillgänglig, då Konungen till *rikets försvar eller andra högst viktiga och angelägna ändamål*, sedan hela Statsrådets tankar deröfver blifvit inhemtade, finner den vara oundgängligen nödig, har Riksdagen fastställt till sju millioner fem hundra tusen kronor.

§ 20.

För bestridande af ifrågakommande *utbetalningar* utaf de genom näst föregående paragrafer å *Riksgäldskontoret anvisade kreditiv* böra detta verks härtill disponibla tillgångar begagnas, och, i fall dessa icke äro tillräckliga, de derutöfver erforderliga medlen af Riksgäldskontoret upplånas mot Kontorets obligationer, ställda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången uppsägning; egande Fullmäktige att, med hänsigt till de vid upplåningen sig företeende omständigheter och förhållanden, bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer; dock får obligationernas förfallotid icke utsättas senare än fem år efter deras utgifningsdag.

§ 21.

Till bestridande af sådana *telegrafverkets oförutsedda utgifter*, som för uppfyllande af traktatsenliga förbindelser kunna erfordras, har Riksdagen medgifvit, att Kongl. Maj:t må ega att, i händelse verkets egna medel dertill icke lemna tillgång, i Riksgäldskontoret utbekomma förskott till belopp af högst etthundrafemtio tusen kronor.

§ 41.

Riksdagen har dels år 1888, dels år 1894 bemyndigat Riksgäldskontoret att, för beredande af den tillgång till Riksgäldskontoret åliggande försträckningar till *odlingslånefonden*, som kan erfordras utöfver hvad enligt särskilda beslut må blifva för sådant ändamål till Riksgäldskontoret öfverlemnadt, i mån af behof försälja obligationer i svenskt mynt, uppsägbara från långifvarens sida, men ställda att återbetalas viss kortare tid efter af Riksgäldskontoret verkställd uppsägning, med rätt tillika för Fullmäktige att bestämma dessa obligationers valörer, räntefot och uppsägningstid.

Riksgäldskontoret eger att till betäckande af det belopp, som kan komma att af Kongl. Maj:t requireras för förvärfvande åt staten af *Skåne—Hallands m. fl. jernvägar*, försälja statsobligationer till erforderligt belopp.

Innevarande års Riksdag har bemyndigat Riksgäldskontoret att medelst försäljning af statsobligationer bereda erforderlig tillgång för utbetalning af de utaf Riksdagen beviljade och till utgående från Riksgäldskontoret anvisade anslagsbelopp å 750,000 kronor, lån till telegrafstyrelsen för *fortsatt utveckling af statens telefonväsende*, samt å 1,500,000 kronor till låneunderstöd för år 1897 ur 1896 års fond för *lån till enskilda jernvägar*.

Riksdagen har år 1876 åt Fullmäktige uppdragit att, för *konvertering*, när omständigheterna dertill föranleda och då sådant med fördel för staten kan ske, af äldre statslån, på sätt och till de belopp, Fullmäktige finna lämpligt, dock ej utöfver hvad som till förenämnda konvertering åtgår, försälja eller träffa aftal om blifvande försäljning af vare sig då återstående osålda obligationer af 1872 års statslån, eller återstående obligationer af 1875 års i tyska riksmark förskrifna statslån, eller nya, i annat myntslag och med högst fyra och en half procent ränta förskrifna obligationer eller partialförbindelser, dem Fullmäktige ega utfärda; och skola Fullmäktige i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på sätt de finna lämpligast och bäst befrämja statens fördel; och har, i sammanhang härmed, Riksdagen föreskrifvit, att, för den händelse nya obligationer komma att af Riksgäldskontoret utfärdas, Fullmäktige skola underställa Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse de beslut, som rörande berörda nya upplåning kunna komma att fattas, med underdånig anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes å det nya lånet meddela sin garanti.

Härjemte har Riksdagen år 1889 föreskrifvit, att, om nya statsobligationer, i hvilka någon viss, ovilkorlig återbetalning medelst årlig amortering ej blifvit af staten utfäst, varda af Fullmäktige i Riksgäldskontoret utfärdade, Fullmäktige skola snarast möjligt göra framställning om anvisande af de medel, hvilka böra årligen afsättas för skuldbeloppets amortering inom den tid, Fullmäktige anse lämplig; skolande dessa medel ingå till en för samtliga statslånen gemensam amor-

teringsfond samt af Fullmäktige användas till amortering å statsskulden medelst ökad utlottning eller obligationsinköp tid efter annan.

Desutom böra Fullmäktige — sedan Kongl. Maj:t bifallit Riksdagens begäran derom, att *utlottningslistorna* rörande de i *svenskt mynt* förskrifna *statsobligationer* må såsom bihang få medfölja svensk författningssamling — föranstalta, det nämnda listor hädanefter varda till vederbörande behörigen aflemnade, för att på nämnda sätt komma till allmänhetens kännedom; skolande Fullmäktige, om nya statsobligationer blifva i svenskt mynt förskrifna eller deras belopp varder i svenskt mynt evalveradt, tillse, att enahanda kungörelse i afseende å dem utfärdas, äfvensom söka utverka, att dessa obligationer tillhörande kuponger må i landtränterierna inlösas och i uppbörden mottagas.

§ 101.

Några tillförene meddelade och mot det nu utfärdade reglementet *stridande stadganden* angående Riksgäldskontorets förvaltning och dermed gemenskap egande ämnen få icke vidare återopas och tillämpas.